Tiesitkö?

©AP Images

Barack Obama ja Joe Biden juhlivat uudelleenvalintaansa läheistensä kanssa 6.11. Chicagossa.

Mistä on vaalikampanjat tehty?

Presidentti Barack Obama äänestettiin toiselle 4-vuotiskaudelle Yhdysvaltain presidentinvaaleissa. Vaalit olivat tiukat ja kuvernööri Mitt Romney sai kannatusta laajemmin kuin kevään republikaanien esivaalien jälkeen olisi saattanut odottaa. Vaaleja ei käyty siitä, miten Obama onnistui ensimmäisellä kaudellaan. Sen sijaan äänestäjät valitsivat kahden erilaisen ideologian välillä.

On mahdotonta nimetä yhtä tekijää, joka ratkaisi vaalit. Alla esitellään kolme seikkaa, jotka edesauttoivat Barack Obaman kampanjan menestystä.

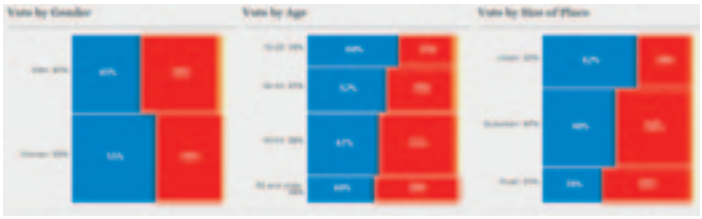

Äänten jakautuminen sukupuolen, iän sekä asuinpaikan mukaan. (Sininen: Barack Obama, Punainen: Mitt Romney)

Väestörakenne

Muutokset Yhdysvaltain väestörakenteessa ovat olleet paljon esillä mediassa, eikä niiden vaikutusta näissä vaaleissa voi ohittaa. Vähemmistöjen osuus koko väestöstä on kasvanut ja etenkin latinoiden osuus on monissa osavaltioissa jo poliittisesti merkittävä. Vielä vuonna 2004 George W. Bush sai 44 prosenttia latinoiden äänistä, mutta vuonna 2012 Romney sai enää 27 prosenttia.

Obaman äänestäjäkunta on sisältänyt sekä 2008 että 2012 enemmistön useista vähemmistöryhmistä, mm. afro-amerikkalaisista, latinoista, nuorista, naisista ja kaupunkien koulutetusta väestöstä. Nämä ryhmät ovat tulevaisuudessa entistä tärkeämmässä asemassa presidentinvaaleissa, sillä ilman joidenkin edellä mainittujen ryhmien tukea ei tuleva presidenttiehdokas voi voittaa vaaleja. Näiden vaalien yhdeksi tunnusmerkiksi tulikin valkoisten miesten ehdokkaan häviäminen.

Kampanjaorganisaatio

Yhdysvalloissa vuonna 2010 tehty korkeimman oikeuden päätös, Citizens United vs. Federal Election Commission, vahvisti riippumattomille poliittisille ryhmille (PAC) samat oikeudet kuin yksityisille ihmisille poliittisten kampanjoiden tukemisessa. Tämä mullisti varainkeruun ja synnytti perinteisten riippumattomien poliittisten ryhmien rinnalle uudet vaalitoimikunnat, Super-PAC'it. Nämä ryhmät voivat kerätä rajoittamattoman määrän rahaa ilman, että niiden tarvitsee kertoa sen alkuperää.

Päätös muutti paitsi varainkeruun myös kampanjaorganisaation rakenteen ja toiminnan mahdollistamalla entistä huomattavasti suuremmat kampanjabudjetit. Suuri muutos vuodesta 2008 on tapahtunut myös äänestäjien tietojen keräyksessä, sen analysoinnissa ja käytössä. Vertailtaessa Obaman ja Romneyn kampanjoita erot ovat suuret. Obaman kampanjassa oli mukana huomattava määrä matemaatikkoja, taloustieteilijöitä, psykologeja sekä sosiaalisen median asiantuntijoita. Heidän luomansa tarkkaan kohdennettu kampanjastrategia antoi merkittävän edun suhteessa vastaehdokkaaseen.

Myös Barack Obaman ruohonjuuritason kampanjointi nousi ennennäkemättömälle tasolle. Esimerkiksi vaaleja edeltäneen viikon aikana kampanjaorganisaatio teki 125 miljoonaa henkilökohtaista puhelinsoittoa tai käyntiä potentiaalisten äänestäjien luona. Edellä mainituista syistä Romneyn kannatusluvut pysyivätkin lähes koko kampanjan ajan muutaman prosenttiyksikön päässä Obamasta.

Valitsijamiehet

Yhdysvaltojen vaalitapa herättää usein kummastusta suoriin vaaleihin tottuneelle. Yhdysvalloissa presidentti valitaan epäsuoralla vaalitavalla. Presidentin valitsevat kansanäänestyksellä valitut valitsijamiehet. Valitsijamiehiä on vuodesta 1963 lähtien ollut 538 ja valitsijamiesten määrä on suhteessa osavaltioiden väkilukuun. Mainea ja Nebraskaa lukuunottamatta kaikissa osavaltioissa vaalin voittanut saa kaikki osavaltion valitsijamiehet taakseen. Tästä johtuen väkimäärältään suuret sekä niin sanotut vaa'ankieliosavaltiot nousevat keskeiseen asemaan.

Monen osavaltion tulos "tiedetään" jo ennakkoon. Esimerkiksi Kaliforniaa ja New Yorkia ei Romney edes yrittänyt voittaa; vastaavasti tietyt osavaltiot kuten Teksas ja Louisiana olivat varmoja Romneylle jo ennen vaaleja. Vaalit ratkaistiinkin kahdeksassa vaa'ankieliosavaltiossa, joista kampanjat pitivät tärkeimpinä Ohion, Virginian sekä Floridan osavaltioita. Lähtökohtaisesti valitsijamiesmatematiikka suosi istuvaa presidenttiä. Obamalla oli niin sanottuja varmoja valitsijamiehiä 191 ja hän oli jo voittanut kaikki vaa'ankieliosavaltiot vuoden 2008 presidentinvaaleissa.

Vaalit ovat nyt ohitse ja presidentti Barack Obama jatkaa Valkoisessa talossa vuoteen 2016 saakka. Kampanjointi ei kuitenkaan Yhdysvalloissa koskaan lopu, vaan jo nyt on suunnattu katseet vuoden 2016 presidentinvaaleihin ja uusiin ehdokkaisiin.

AMERICAN RESOURCE CENTER

ARC info / American Resource Center

Helsingin yliopiston pääkirjasto / Kaisa-talo
Fabianinkatu 30, Helsinki
(09) 191 24048, arc@usembassy.fi
Aukioloajat: ark. 9–20, la 9–16 ARC-tietopalvelu: ark. 9–17
http://finland.usembassy.gov/arc.html
American Resource Center ARCHelsinki